

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Eva Ulvin
Arkivsaksnr.: 04/00340

Arkiv: U60 &00

ENDRING AV ALKOHOLLOVEN

Rådmannens innstilling:

Rådmannens forslag til høringsuttalelse på forslag til endringer i alkoholloven m.m. oversendes Det Kongelige Sosialdepartement med høringsfrist fredag 27. februar 2004.

Rådmannen i Skien

Knut Wille

Bakgrunn:

Sosialdepartementet har sendt ut høringsnotat med forslag til endringer i alkoholloven. Departementet har de siste årene mottatt en rekke innspill og synspunkter om behov for endringer i alkoholloven, blant annet fra kommunene og næringen. EØS –avtalen har også skapt økt bevissthet om de ulike alkoholpolitiske virkemidlene og deres begrunnelse, og har foranlediget en ny vurdering av enkelte bestemmelser i alkoholloven. Det er videre i NOU 2003:4 Forskning på rusmiddelfeltet lagt frem ny kunnskap om den dokumentbare effekten av de ulike alkoholpolitiske virkemidlene.

Dette har gitt grunnlag for en gjennomgang av alkoholloven som tar hensyn til og ser alle endringsbehovene i sammenheng. Sosialdepartementet legger til grunn at alkoholloven også i årene fremover skal være et virksomt virkemiddel, og revisjonen av alkoholloven skjer innenfor rammen av den rusmiddelpolitiske plattform som fremgår av Regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer 2003-2005.

Vurdering:

De forslag til endringer som er foreslått er helt i tråd med de erfaringer kommunen har gjort på dette området. Endringene som er foreslått vil gi kommunen større frihet til å organisere sitt alkoholpolitiske arbeid, muligheter for å bruke delegasjonsbestemmelsene i kommuneloven samt at endringene i vandelsbestemmelsene vil gi kommunen bedre adgang til opplysninger av betydning for å avdekke stråmannsvirksomhet m.v. i skjenkenæringen.

Rådmann har valgt å komme med en uttalelse til hvert av de endringspunktene som er foreslått i høringsdokumentet og som følger med som trykt vedlegg.

Forslag til uttalelse om endringer i alkoholloven :

KOMMUNAL STYRING, SAKSBEHANDLING OG KONTROLL

2.2 DELEGASJON

Forslaget om å oppheve alkoholloven §1-12 støttes.

2.3 KOMMUNAL ALKOHOLPOLITISK HANDLINGSPLAN

Forslaget om å beholde bestemmelse om alkoholpolitisk handlingsplan støttes.

2.4 VANDEL

- Forslaget om endring knyttet til den personkrets som skal vandelvurderes støttes.
Dersom bevillingsmyndigheten skal kunne avdekke de underliggende forhold, stråmannsvirksomhet, indirekte eierskap og fiktive overdragelser, er det helt nødvendig at man kan vurdere hvem som har vesentlig innflytelse ut i fra en helhetsvurdering av vedkommendes tilknytning til virksomheten.
- Når det nå foreslås endring i den opplisting om person som oppbærer en vesentlig del av virksomhetens "inntekter" nå skal endres til "avkastning", bør

det understrekes at dette også er fordeler som er gjort gjeldende ved etablering av et skjenkested og ikke forhold som kun kan vurderes etter at stedet først er i drift.

Slik det fremkommer i dagens alkohollov vil et selskap som eier et skjenkelokale og leier det ut til et driftselskap til en pris langt over markedsleie bli vurdert, men ikke et selskap som tilbyr en leiepris langt under markedsleie. Vi går uti fra at i begge tilfeller vil selskapet som leier ut stå i samme situasjon overfor driftselskapet.

Nærstående

Videre støttes også forslaget om at nærstående forhold mellom personer i virksomheten skal vektlegges slik at man får en konsolideringsbestemmelse tilnærmet den man har i serveringsloven.

Innholdet i vandelskravet

Forslaget om å opprettholde kravet om "uklanderlig vandel" støttes.

Det bør imidlertid vurderes om det skal understrekes sterkere at det er forholdene ved søkertidspunktet som skal legges til grunn. Vi har ved flere tilfeller sett at det er store restanser på innbetalte skatter og avgifter ved søkertidspunktet og som utgjør et vesentlig beløp. Når administrasjonens innstilling blir oversendt søker for kontroll av de faktiske forhold, blir innbetaling foretatt. Administrasjonen har da erfaring fra at bevillingsmyndigheten anser dette som at kravet til uklanderlig vandel da er oppfylt. Dette indikerer en praksis på at en søker har rett til å kjøpe seg fri fra et lovbrudd som allerede er begått.

Det bør videre vurderes om at når det blir gitt en bevilling som er i strid med den innstilling som foreligger, så må det gis en begrunnelse for vedtaket uansett om dette er positivt eller negativt svar for søker.

Dette for å sikre at likebehandling blir ivaretatt vedr. skjønnsutøvelse av vandelskravet.

2.4.4 Forhold til vurderingen etter alkohollovens §1-7a.

Skjønnsvurdering om uklanderlig vandel er som det påpekes videre i denne paragrafen enn i §1-7b. Etter §1-7a kan det legges vekt på forhold som ikke knytter seg til lovbrudd, men som mer går på personlige egenskaper. Det nevnes eksempel alvorlige psykiske problemer osv.

I henhold til ovennevnte blir bevillingsmyndigheten her invitert til å vurdere et forhold hvor kompetansen må anses å være fraværende. Hvilken instans er tenkt skal gi en slik melding til bevillingsmyndigheten, og hvordan skal en eventuelt legeerklæring vurderes. Dette kan etter vår oppfatning være et spørsmål om rettssikkerhet for den enkelte dersom slike vurderinger blir overlatt for en ukyndig vurdering.

Dersom en person er uegnet til å drive en virksomhet med bakgrunn i alvorlige psykiske problemer vil dette måtte vise seg i praksis ved at forretningsdriften blir drevet i strid med regelverket. Først da kan etter vår oppfatning bevillingsmyndigheten gripe inn i slike tilfeller.

2.5 Dokumentasjonskravene

Det foreslås nå at det blir gitt en hjemmel i lovverket som åpner for at bevillingsmyndigheten kan kreve fremlagt finansieringsplaner, drift-og likviditetsbudsjetter.

Det vises til at det i Danmark er pålagt med slik dokumentasjon.

Det anses som helt nødvendig at det nå blir gitt en slik hjemmel i lovverket. Dette for bedre å ha mulighet for å vurdere at virksomheten faktisk blir drevet for egen regning. Når hensikten med loven bl.a. er å hindre økonomisk kriminalitet i bransjen og eventuelt avdekke underliggende forhold, vil ovennevnte dokumentasjon kunne gi helt nødvendige opplysninger. I Danmark må søker også redegjøre for sin private økonomi og dersom den samlede økonomiske dokumentasjon viser at budsjettestimatene er urealistiske, kan søknaden avslås.

Det bør derfor med i bestemmelsen at dersom den samlede økonomiske oversikt viser at driften er urealistisk, så kan søknaden avslås.

2.6 Styrer og stedfortreders plikter

Det fremkommer i kommentarene til dagens alkohollov at det ikke stilles krav til at styrer og stedfortreder må være tilstede i salg-eller skjenkestedet til enhver tid. Etter vår oppfatning er dette en svært uheldig formulering. Ved svært mange kontroller er disse personer aldri tilstede. Det bør derfor utarbeides en annen formulering i kommentarene slik at det fremstår tydelig at disse personer ikke kan være totalt fraværende. Styrer og stedfortreder bør arbeide tilnærmet full tid i virksomheten slik at disse skal kunne påtreffes ved kontroller som blir foretatt til ulike tidspunkter.

2.7 Bevillingshavers plikter

Forslaget støttes.

2.8 Kommunale kontrollutvalg og andre sider ved kommunens kontroll.

Forslaget støttes slik at det nå vil være opp til den enkelte kommune å vurdere hvordan kontrollen med salg-og skjenkesteder skal organiseres og at kommunen kan velge om det skal opprettes et kontrollutvalg eller ikke.

Dette gir kommunen større fleksibilitet til å få organisert denne oppgaven hensiktsmessig.

2.9 Internkontroll

Forslag om at det nå utarbeides forskrift om at salg-og skjenkesteder blir underlagt krav om internkontroll i forhold til kravene i alkoholloven og bevillingen støttes. Svært mange kommuner har dette allerede som et vilkår for steder som har en skjenkebevilling.

2.10 Stedlig kontroll med salg-og skjenkebevillinger

Forslaget om at bevillingsmyndighetens kontrolladgang i forhold til utøvelsen av salg- og skjenkesteder utvides til også å omfatte tilgang til virksomhetens lokaler og regnskaper, samt hjemmel til å be om utlevering av nødvendige vareprøver, støttes.

Dette er helt nødvendig dersom man ved samordnende kontroller med andre etater skal få den dokumentasjon som kreves for å vurdere de faktiske forholdene ved driften.

2.11 Presisering av kommunens kontrollansvar etter §1-9 – forholdene til AS Vinmonopolet.

Forslaget støttes.

2.12. Overgangsperiode ved overdragelse av virksomheten.

Forslaget støttes.

2.13. Begrepet "åpenbart beruset"

Forslaget om å endre ordlyden i lovteksten slik at det går klart frem at den også omfatter forbud mot salg og skjenking av alkohol til personer som åpenbart er påvirket av andre rusmidler enn alkohol, støttes.

2.14 Om bruk av flere bevillinger samtidig.

Forslaget støttes.

2.15 Inndragning på grunnlag av diskriminering ved skjenkested.

Forslaget støttes.

2.16 Bevillingsmyndighetens sanksjonsmuligheter.

Kommunene utfordres som bevillingsmyndighet til å benytte inndragning på en mer fleksibel måte, dvs, benytte den fleksibilitet som ligger i lovgivningen.

I henhold til Skien kommunes reaksjonsmønster ved overtredelser av alkoholloven er ovennevnte intensjon ivaretatt, da vi har inndragningsmuligheter fra 1 uke tom ut perioden. I samme reglement er det inntatt at dersom det etter en skriftlig varsel er gjentagelser av overtredelsen vurderes bevillingen inndradd for en periode på 1-3 uker.

Ved å ha dette inne i reglementet for overtredelser, er det ikke nødvendige å stille nye vilkår for en bevilling etter at denne er gitt.

2.17 Bevillingsgebyrene

Lovforslaget om å øke bevillingsgebyrene støttes. Da disse ikke er blitt regulert siden 1998 og intensjonen med gebyrene er å dekke kostnader ved behandling av bevillingsøknad og kontroller, er det i realiteten blitt et stort økonomisk misforhold mellom inntekter og kostnader.

Kontrollvirksomheten kan bli sterkt økende dersom myndighetenes ønske om liberal alkohol-og serveringspolitikk skal kompenseres med økende kontroller.

2.18 Endring av overskriften til alkoholoven §8-4

Forslaget støttes.

3 BEVILLINGSSYSTEMET FOR SALG OG SKJENKING M.M.

De foreslåtte endringer i kap.3 om likebehandling av øl, vin og brennevin med samme alkoholinnhold støttes ikke. Gjeldende regler opprettholdes.

Formannskapet mener det viktig å opprettholde skillet mellom vin og brennevin. De foreslåtte endringene kan føre til en uønsket utvikling i alkoholforbruket hos unge under 20 år, fordi muligheten til å utvikle produkter rettet mot spesielle målgrupper blir større.

4 BEVILLINGSSYSTEMET FOR IMPORT OG ENGROSSALG

Forslagene under dette kapittel støttes i sin helhet.

5 REKLAMEFORBUDET

Forslagene under dette kapittel støttes i sin helhet.

6 RAMMEBETINGELSER FOR AS VINMONOPOLETS VIRKSOMHET

Forslagene under dette kapittel støttes i sin helhet. Spesielt bemerkes de synspunkter som fremkommer i høringsdokumentet når det gjelder forslaget om å avvikle ordningen med landsplaner. Kommunen viser til departementets redegjørelse og stiller seg bak de vurderinger som ligger til grunn for konklusjonen.

7 ØKONOMISAKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

7.3 Bevillingssystemet for salg-og skjenking m.m.

Det er på nåværende tidspunkt vanskelig å se om de foreslåtte endringer vil medføre økte kostnader for kommunen. Da nåværende bevillingsavgift ikke er endret siden 1998 og dermed ikke er selvfinansierende, vil en ny organisering av kontrollordningen

i kommunen kunne medføre økte kostnader dersom det forventes en økt kontroll bla på salgssteder hvor det selges "rusbrus". Dersom også større samordnende kontroller skal gjennomføres vil dette gi økte kostnader.

Vedlegg :

Trykte vedlegg :

-Alkoholpolitisk bakgrunn med høringsnotatets hovedinnhold

-Utkast til lov om endringer i alkoholloven og enkelte andre lover.

Her fremkommer de enkelte punkt som det er foreslått endringer på i alkoholloven

Utrykte vedlegg:

-Høringsbrev med høringsinstansene

-Høringsnotat av 16. desember 2003.